

Nr. RI18.0027 (2018)

Betreft: Bronscheiding versus nascheiding (afvalinzameling)

Aan de leden van de Gemeenteraad

Inleiding

In de wereld van het huishoudelijk afval – ook in de gemeente Den Helder – is al enige tijd een discussie gaande over bronscheiding versus nascheiding. Ook in de media is hiervoor veel aandacht. Onlangs stelde de Stichting Afvalfonds Verpakkingen dat het thuis scheiden van verpakingsplastic (bronscheiding) eigenlijk overbodig is. Het zou beter zijn om deze verpakkingen tezamen met het restafval af te voeren en pas later te laten scheiden in een fabriek. Dat zou niet alleen goedkoper zijn, maar zelfs een betere kwaliteit opleveren. Opnieuw discussie dus tussen de voor- en tegenstanders van het nascheiden. In een onlangs verschenen 'position paper' van een groot aantal Afvalverwerkers Met deze brief wil het college de gemeenteraad informatie geven over bron- en nascheiding zoals deze onlangs in een position paper door een groot aantal afvalverwerkers in Nederland is verschenen. Dus, hoe zit het nu precies?

Zelfs een betere kwaliteit uit nascheiding?

De directeur van het Afvalfonds Verpakkingen die namens het verpakkend bedrijfsleven de inzameling en recycling van verpakkingen financiert, stelt onlangs in een artikel van het Financieel Dagblad dat de kwaliteit van afval uit nascheiding zelfs beter is dan bij bronscheiding. Dat is een opvallende uitspraak. Maar waaruit blijkt dit? Er is immers geen onafhankelijk onderzoek dat aantoonde dat de milieu-impact en het rendement van nascheiding beter zouden zijn dan dat van brongescheiden plastics. Bovendien klinkt het volkomen onlogisch. Want waarom zou brongescheiden materiaal dat in een sorteerfabriek alleen nog maar hoeft te worden ontdaan van aanhangend vuil, een slechtere kwaliteit opleveren dan het plastic dat eerst als onderdeel van al het overige restafval (dus samen met luiers, etensresten, etc.) wordt afgevoerd en daarna in een fabriek uit dat restafval moet worden gevist?

Hoe zit het dan met bronscheiding?

Feit is dat bronscheiding van huishoudelijk afval een absolute must is om grondstoffen als glas, papier, textiel en gft-afval überhaupt te kunnen recyclen. Als deze grondstoffen eerst vervuild raken met restafval dan worden ze onbruikbaar in de recycling, dan wel zijn ze minder hoogwaardig in te zetten. Hetzelfde geldt voor een belangrijk deel van de plastic verpakkingen. Om die reden hebben we in Nederland sinds jaar en dag gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Inwoners werken daar volop aan mee en zijn vertrouwd geraakt aan deze manier van afvalinzameling. Ook in het buitenland wordt dit op grote schaal gedaan. De kwaliteit van de ingezamelde afvalstoffen heeft ook direct effect op de financiële waarde van de grondstoffen: dus een hogere opbrengst. Een betere kwaliteit leidt dus ook tot lagere maatschappelijke kosten en dus uiteindelijk lagere kosten voor de burger.

Maximaal hergebruik => circulaire economie

De nationale en Europese beleidsprogramma's zijn gericht op het sluiten van kringlopen en dus zoveel mogelijk hergebruik van grondstoffen, ofwel de circulaire economie. Het streven hiernaar is de nieuwe maatschappelijke uitdaging waarbij alle partijen in de keten hun verantwoordelijkheid hebben. Zo is de rijksdoelstelling 75% van ons huishoudelijk afval te scheiden in 2020, 90% in 2025 en zelfs afvalloos te zijn in 2050. Met dit doel voor ogen hebben gemeenten de afgelopen jaren fors ingezet op nieuwe afvalsystemen om bronscheiding voor de burger zo makkelijk mogelijk te maken. En met effect! Het blijkt dat inwoners door bronscheiding al hun afval beter scheiden. Zo laten gemeenten zien dat na de invoering van de afvalzak of -bak voor plastic, blik en drankkartons ook de gescheiden inzameling van andere afvalstoffen stijgt. Onlangs hebben wij u in een raadsinformatiebrief gemeld dat door de invoering van de frequentiewisseling (restafval en plastic) per 1 maart 2017 het volume van het Helderse huishoudelijk restafval dat wordt verbrand ten opzichte van 2016 fors is verminderd (van 270 kg per persoon per jaar naar 217 kg!) en de inzameling van de positieve stromen GFTe, glas, papier en plastic substantieel is toegenomen. Het plastic zelfs met meer dan 300%.

Waarom dan nu, vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen en behandeling van het onderwerp afval in de Tweede Kamer, het statement van het Afvalfonds over nascheiding?

Het Afvalfonds is de organisatie die de kosten draagt voor het inzamelen, sorteren en laten recyclen van verpakkingsplastics van huishoudens. Hier is veel geld mee gemoeid omdat lang niet alle plastics geld opleveren bij de recycling. Dit heeft voor een deel te maken met de kwaliteit van de verpakkingen die door de fabrikanten op de markt worden gebracht. Voor een groot deel van de plastics moet er geld bij om ze geschikt te maken voor recycling. Door het verpakkend bedrijfsleven wordt dan ook voortdurend gehamerd op de hoge kosten voor inzameling en recycling van plastic verpakkingen. Nascheiding zou in hun optiek goedkoper zijn. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat dit vooral geredeneerd is vanuit het financiële belang van het verpakkend bedrijfsleven. In het systeem van *nascheiding* betaalt het verpakkend bedrijfsleven namelijk alleen voor die plastics die uit het restafval worden gehaald en niet voor de overige plastics, noch voor de inzamelkosten en transportkosten naar de installatie. Deze kosten blijven dus op de gemeenschap drukken. Bij *bronscheiding* worden echter alle kosten die te maken hebben met de inzameling en recycling van de plastic verpakkingen zichtbaar en op het bedrijfsleven verhaald. Hiervoor hebben we in Europa tenslotte het systeem van 'de vervuiler betaalt' afgesproken, ofwel 'producentenverantwoordelijkheid'.

Is nascheiden van plastic dan geen optie?

Als we in dit geval praten over nascheiding, dan praten we alleen over het nascheiden van plastic verpakkingen en dus niet over andere grondstoffen zoals papier, glas, textiel en organisch afval. Die blijven altijd via bronscheiding lopen. In sterk verstedelijkte gebieden met bijvoorbeeld veel hoogbouw is bronscheiding echter een extra uitdaging. Inwoners hebben veelal weinig ruimte om hun afvalstoffen te scheiden en te bewaren. Een systeem van nascheiding kan voor bepaalde gebieden een uitkomst bieden, maar dan nog steeds alleen voor de plastic verpakkingen. Nadeel in het systeem van nascheiding is dat prikkels ontbreken voor het verpakkend bedrijfsleven om het aandeel hergebruik te verhogen. Sterker nog, het geeft het verpakkend bedrijfsleven juist de middelen in handen om alleen die verpakkingen eruit te halen die ze nodig heeft om haar doelstellingen te halen. De rest moet dan op kosten van de gemeenschap worden verbrand.

Samengevat lijkt de oproep tot nascheiding in dit geval meer ingegeven door financiële controledoeleinden dan door het streven een praktische invulling te geven aan de landelijke doelstellingen om te werken aan een circulaire economie, minder afhankelijkheid van fossiele grondstoffen en minder CO₂-uitstoot.

Hoe nu verder?

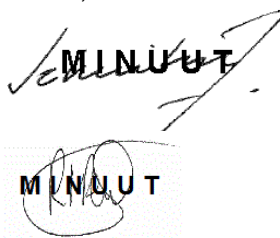
In de afgelopen weken hebben we in Europa en bij vele grote multinationals statements gezien dat we nu echt serieus werk moeten gaan maken van plastic recycling. Recyclingpercentages moeten omhoog. Sommige producenten durven zelfs al de stelling aan dat binnen afzienbare tijd hun verpakkingen voor 100% recyclebaar zullen zijn. Als we daar met elkaar serieus werk van willen maken, dan is het toch onbestaanbaar dat we in Nederland nog genoegen nemen met een systeem waarbij we slechts 52% van alle op de markt gebrachte verpakkingen recyclen en uitsluitend sturen op kosten? In dat opzicht ondersteunen wij van harte de oproep van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om de lat hoger te leggen en te streven naar nog meer hergebruik. Het college zal zich blijven inzetten om restafval zoveel mogelijk te voorkomen/beperken en zoveel mogelijk afvalstoffen te recyclen. Dat onze inwoners hierbij optimaal gefaciliteerd worden spreekt vanzelf.

Den Helder, 7 maart 2018.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

secretaris
Robert Reus

MINUUT

MINUUT